

Undervisningsforløb:

Lokalhistoriske kildepakker – Indre by (Skoleliv og arbejde)

Kildemateriale: Erindring nr. 1230 – Frode Louis Blomberg (periode: 1900-1969), 1969

Uddrag af Frode Louis Blombergs pensionisterindring fra 1969. Her fortæller han om sin skoletid, der foregik om eftermiddagen, så han kunne arbejde fra morgenstunden.

Find den samlede erindring her: <https://kbharkiv.dk/permalink/post/18-1329>

KØBENHAVNS
STADSARKIV

Skoleliv

I 1904 kom jeg i skole. I Nansensgades skole, betalingskole: 1 kr. pr. måned. Den første lærer jeg havde var en cand. theol., der hed Olsen, en dejlig mand, han elskede børn, men vi havde ham ikke så længe, han fik embede. Og så begyndte der at være en række mere eller mindre plageånder med spanskrør og slag over fingrene med lineal, ikke generelt, men de fleste. En lærer må have været manisk. Pludselig midt i undervisningen kunne han fare op, pege på en dreng og råbe: "Hvad hed Grundtvig?" Og kunne

man ikke svare: "Nikolaj Frederik Severin", så var man hjemfalden til korporlig straf eller skammekrogen. Ham glemmer jeg aldrig. Og så Den lille Katekismus og kongerækken slaget på Reden og Thorvaldsen. Det var langt til E.D.B. Jeg sad sammen med den senere bokser Banhsen. Vi havde købt et par små gummimænd, vi sad og legede med dem, blev opdaget, fik så mange slag af spanskrøret med hovedet mellem lærerens ben. Mine bukser var nok lidt slidte, og gik itu! Så løb jeg hjem. Jeg ville ikke mere i den skole, og min far fik mig flyttet over til Larslejsstrædes friskole.

I 1904 kom jeg i skole, i Nansensgades skole, en betalingskole, 1 kr. Pr. Måned. Den første lærer jeg havde, var Cand.theol., der hed Olsen, en dejlig mand han elskede børn, men vi havde ham ikke så længe, han fik embede. Så begyndte der at være en række mere eller mindre plageånder med spanskrør og slag over fingrene med lineal. En lærer må have været manisk, pludselig midt i undervisningen, kunne han fare op, pege på en dreng og råbe: "Hvad hed Grundtvig?" Og kunne man ikke svare: "Nikolaj Frederik Severin", så var man hjemfalden til korporlig straf eller skammekrogen. Ham glemmer jeg aldrig, og så den lille katekismus og kongerækken, slaget på reden og Thorvaldsen skulle vi lære om.

Jeg sad sammen med den senere bokser Banhsen. Vi havde købt et par små gummimænd, vi sad og legede med dem. Vi blev opdaget, og fik så mange slag af spanskrøret, med hovedet mellem lærerens ben. Mine bukser var nok lidt slidte, og gik itu! Så løb jeg hjem. Jeg ville ikke mere i den skole. Og min far fik mig flyttet over til Larslejsstrædes friskole

(3-4)

Arbejde

I hele min skoletid gik jeg i skole om eftermiddagen. Jeg skulle jo ud og tjene lidt penge som skulle sættes i banken til konfirmationen. Men det kunne jo set med nutidens øjne ikke blive til så meget, men den gang regnede man jo også med de små ører. Jeg mindes især to pladser. Den jeg havde på professorgården i Nørregade hos professor Scharling. Mit arbejde bestod i at hente brændsel i kælderen til diverse kakkellovne – om jeg husker ret sjovt! Her traf jeg megen venlighed – omend jeg nærede stor og ubegrundet frygt for den gamle professor –.

Min løn var fire kroner om måneden plus frokost, som jeg fik hos kokkepigen i kælderen, og det var noget så fint, at jeg blev ganske forvænt. Jeg var der godt et par år.

Det sidste skoleår var jeg hos boghandler Marker på hjørnet af Åboulevarden og Jacob Dannefærdsvej. Her var jeg også meget glad for at være, fik 5 kr. om ugen og ofte en lille drikkeskilling, når jeg var ude med bøger til kunderne. Turene gik også til forlagene Gyldendal i Klareboderne, Boghandlernes Kommissionsanstalt på Gråbrødre Torv og G.E.C. Gad. Da jeg sluttede og skulle konfirmeres fik jeg 10 kr. og en salmebog.

I hele min skoletid gik jeg i skole om eftermiddagen. Jeg skulle jo ud og tjene lidt penge, som skulle sættes i banken til min konfirmation. Men det kunne med nutidens øjne, ikke blive til så meget. Men dengang regnede man jo også med de små ører. Jeg mindes især to pladser, den jeg havde på professorgården i Nørregade hos professor Scharling. Mit arbejde bestod i at hente brændsel i kælderen, til diverse kakkellovne – om jeg husker ret sjovt! Her traf jeg megen venlighed – omend jeg nærede stor og ubegrundet frygt for den gamle professor –.

(4)

Min løn var 4 kroner om måneden, plus frokost som jeg fik hos kokkepigen i kælderen. Det var noget så fint, at jeg blev ganske forvænt. Jeg var der godt et par år. Det sidste skoleår var jeg hos boghandler Marker på hjørnet af Åboulevarden og Jacob Dannefærdsvej. Her var jeg også meget glad for at være. Jeg fik 5 kroner om ugen og ofte en lille drikkeskilling, når jeg var ude med bøger til kunderne. Turene gik også til forlagene Gyldendal i Klareboderne. Boghandlernes kommissionsanstalt på Gråbrødre Torv og G.E.C. Gad. Da jeg sluttede og skulle konfirmeres, fik jeg 10 kroner og en salmebog.

(4)

Så begyndte et nyt afsnit i mit liv. Jeg kom i lære som typograf på Kristeligt Dagblad. Det var en helt ny verden at komme ind i. Jeg lærte arbejdsstudenter at kende, som et folk med meget stor tørst, inden dagens gerning begyndte og de mødte i "officinet", havde de "dykket" i toddykælderne og taget en mælketoddy, snaps og mælk formedelst 4 øre. Så var min første opgave at skylle diverse flasker for i Pilestræde at få fyldt henholdsvis grøn og rød bitter på, så de kunne få mod til at gå i gang. Flere af dem gik til daglig i diplomatfrakke, løse manchetter og kravetøj med store sløjfer. ~~Endelig~~ Der var ingen garderobe til tøjet, det hang på søm rundt omkring. Midt i lokalet stod en stor kakkelovn, hvis pasning tilfaldt lærlingene. Dertil et stort antal spyttebakker, som vi læredrenge skulle holde rene, et meget ubehageligt arbejde. Ja hygiejne var der ikke meget af og rotterne løb om benene på os. Et par på "torsken" vankede der også.

Men i sandhedens interesse skal det siges at der skete meget på det hygiejniske område i min femårige læretid, og at der også mellem typograferne var fine og kultiverede mennesker, og at der også på det "våde" område i løbet af årene skete en stor ændring til det bedre. Fra 1911 og til jeg i 1964 holdt op, er forandringerne så store, at vi "gamle" synes at det lokalemæssige og hygiejniske næsten nåede frem til meget nær det fuldkomne.

Så begyndte et nyt afsnit i mit liv. Jeg kom i lære som typograf på Kristeligt Dagblad. Det var en helt ny verden at komme ind i. Jeg lærte arbejdsstudenter at kende, som et folk med meget stor tørst, inden dagens gerning begyndte. Og da de mødte i "officinet" "dykket" i toddykælderne og taget en mælketoddy, snaps og mælk formedelst 4 øre. Så var min første opgave at skylle diverse flasker, for i Pilestræde at få fyldt henholdsvis grøn og rød bitter på, så de kunne få mod til at gå i gang. Flere af dem gik til daglig i diplomat frakke, løse manchetter og kravetøj med store sløjfer. Der var ingen garderobe til tøjet, det hang på søm rundt omkring. Midt i lokalet stod en stor kakkelovn, hvis pasning tilfaldt lærlingene. Dertil et stort antal spyttebakker, som vi læredrenge skulle holde rene et meget ubehageligt arbejde. Ja hygiejne var der ikke meget af, og rotterne løb om benene på os. Et par på "torsken" vankede der også.

Men i sandhedens interesse skal det siges at der skete meget på det hygiejniske område, i min femårige læretid, og at der også mellem typograferne var fine og kultiverede mennesker, og at der også på det våde område, i løbet af årene skete en stor ændring til det bedre. Fra 1911 og til jeg i 1964 holdt op, er forandringerne så store, at vi "gamle" syntes at det lokalemæssige og hygiejniske næsten nåede frem til meget nær det fuldkomne.

(4-5)